CAZUL INCOGNITO

Şirul acuzaţiilor de plagiat în literatura română se completează, în 1979, cu „cazul Incognito". Un roman de Eugen Barbu, ajuns la al treilea volum în 1978, este pus sub acuzaţia de plagiat. O sumară discuţie de presă este urmată de o discuţie cu uşile închise la Uniunea Scriitorilor, care publică, în „România literară" din 23 februarie 1979, o ştire prin care cititorul era invitat să afle că organismul ales al acestei organizaţii profesionale a dezavuat „procedeul plagiatului" folosit în Incognito, III. După cum vedem aici, lucrurile stau întrucîtva diferit de acuzaţia de plagiat adusă, să zicem, lui Coşbuc. Acesta a fost atacat de N. Lazu şi apărat de D. Evolceanu. Chestiunea s-a desfăşurat în public. Nici un sinedriu nu s-a întrunit pentru a decide dacă G. Coşbuc va fi sau nu dezavuat. Şi, astfel, G. Coşbuc intră în memoria posterităţii fără etichete instituţionale. Acuzaţia adusă lui Caragiale a fost chemată în faţa justiţiei de marele comediograf. Dar procesul n-a slujit la nimic. Acuzatorii lui Caragiale au scăpat cu faţa curată. Noutatea în „cazul Incognito" nu stă în faptul că s-a adus o acuzaţie de plagiat, care nu e nici prima, nici ultima în literatura română, ci modul în care s-a urmărit etichetarea autorului lui **Incognito**. Recapitularea acestui caz de istorie literară, care a pasionat pe amatorii de literatură şi pe unii literaţi, este necesară, cu atît mai mult, cu cît pînă acum n-au fost adunate la un loc toate faptele legate de acest caz, iar atunci cînd s-a încercat o reconstituire, ea a avut în vedere numai anume elemente, lăsînd, după cum vom vedea, altele pe dinafară, formulînd în plus afirmaţii fără acoperire. Prima dintre ele este şi cea mai puţin justificată. „La sfîrşitul anului 1978 şi începutul anului 1979, opinia publică scriitoricească (şi nu numai ea) a fost confruntată cu un caz fără precedent în întreaga noastră istorie literară: cazul romanului «Incognito» vol. III", de Eugen Barbu. Aşa începe articolul „Un manechin numit «Incognito»" din volumul „Lancea lui Achile" de Mircea Zaciu. Acuzaţiile de plagiat nu-s o raritate în lite-

ratura română și este inexplicabil cum un istoric literar atît de avizat ca Mircea Zaciu, să considere acuzația de plagiat în 1979 lipsită de precedente. Aceste precedente sînt de o evidență agresivă în istoria noastră literară. Reconstituirea lui Mircea Zaciu începe cu un articol din „Ramuri", 1978, al lui Marin Sorescu, și continuă cu un interviu pe care Eugen Barbu îl dă, tot în '78, revistei „Flacăra". Dar Eugen Barbu a mai fost supus o data acuzației de plagiat.

Princepele (din 1969) se deschide cu următorul „Avertisment": „În dorința autorului de a reda cît mai fidel epoca fanariotă, el anunță pe cititor că a folosit fragmente din texte vechi bisericești, cronici ale timpului, precum și documente autentice, începînd de la scrieri particulare și pînă la acte oficiale. În această privință nu are nici o pretenție de originalitate, după cum nu a dorit să facă o reconstituire istorică fidelă a vreunei domnii. Romanul acesta este o sinteză, un basm și o operă lirică în același timp, cine vrea s-o ia în alt fel, nu o face decît pe răspundere proprie".

Între personajele cărții, cîteva sînt evident cu cheie (Cuful, Spandone, Buhuș etc.), revanșa în scris a prozatorului asupra colegilor care l-au scos de la revista „Luceafărul" în 1968. La scurt timp după apariția cărții, prin pana lui Fănuș Neagu, „România literară" a denunțat **Princepele** ca operă plagiată. Cum acuzațiile de plagiat priveau mai ales descrierea unor bijuterii de epocă împrumutate după Odobescu, chestiunea s-a resorbit de la sine.

Cu alte cuvinte, istoria „cazului Incognito" are o... preistorie. **Princepele** a fost acceptat de cititori și critică cu aprecieri superlative și a intrat în manuale. Eugen Barbu și-a văzut, astfel, confirmată maniera de lucru pe care o va aplica apoi și în **Incognito**.

Eugen Barbu n-a rămas însă indiferent la campania deschisă împotriva lui în paginile „României literare". Din 1971 a început să publice **Caietele Princepelui**, jurnal de lectură și de mărturii

de scriitor", care au ajuns la opt volume și au, între alte teme, și pe aceea a **Istoriei plagiatului.** Caietele Princepelui, 3, din 1973 se ocupă, de exemplu, pe larg de „colajele" sau „plagiatele" din literatura antică, spre exemplu, ori de colaborarea plină de peripeții dintre Al. Dumas și „negrii" săi. Intenția scriitorului este de a se deschide o perspectivă istorică adecvată asupra problemei.

Cazul Incognito începe deci mai înainte decît se afirmă în singura lui recapitulare de pînă acum și firesc pentru oricine se ocupă de el este să citeze avertismentul din capul primului volum al romanului: „Ca material documentar, autorul a folosit diverse texte din diverse publicații, cărți apărute la noi sau în alte țări, de autori mai mult sau mai puțin cunoscuți, din dorința de a da autenticitate faptelor descrise. Cititorul poate recunoaște cu ușurință acele scurte fragmente".

Scriitorul își previne cititorul, fie el amator, fie el critic, asupra caracterului compozit al scrierii sale, pe care o subintitulează semnificativ „ciné-roman". Iar prevenirea a fost dublă: o dată prin **Princepele,** a doua oară prin **Incognito.** Despre primul și al doilea volum din **Incognito** critica a scris normal, fără a discuta metoda și a contesta cartea și autorul. Mai mult, în „Luceafărul", într-un eseu despre Pandrea, Eugen Barbu atrage din nou atenția asupra modului cum a scris toate paginile din **Incognito** care-l privesc pe Paul Candrea, alias Petre Pandrea: prin metoda „colajului" („Luceafărul", 29 iulie 1978). Dar critica nu s-a sesizat nici atunci, după cum n-a acordat atenție nici încercărilor de clarificare teoretică și istorică întreprinse de Eugen Barbu în toate **Caietele Princepelui.**

Bilanțul exact al acestui prolog al cazului este următorul: ca redactor-șef al „Luceafărului", Eugen Barbu intră în conflict cu o parte a scriitorimii bucureștene și, în cele din urmă, e obligat să părăsească revista. În a doua etapă, Eugen Barbu publică romanul **Princepele**, urmat de **Caietele Princepelui**, pentru care este atacat în presă, rezultatul rămînînd de această dată incert. Eugen Barbu continuă să scrie pamflete și să publice cărți, între care **Incognito**. Intre timp, în 1970, el devine redactor-șef la revista „Săptămîna".

„Cazul Incognito III" începe, într-adevăr, sub semnătura lui Marin Sorescu (lansat și format, de altfel, în „Luceafărul" de Eugen Barbu), în revista „Ramuri" (15 decembrie 1978), care ia în deriziune întreaga carieră literară a lui Eugen Barbu, sub pretextul unei cronici literare la **Incognito III**. Romanul, considerat „hibrid și mozaical", e văzut ca o „senzație a anului 1978". Acuzația de plagiat nu se formulează fățiș, ci se insinuează: „Eugen Barbu, ori a primit moștenire o mare bibliotecă, ori cineva i-a împrumutat un important transport de cărți și i le cere înapoi", scrie Marin Sorescu, pentru a caracteriza ceea ce i se pare a fi folosirea netopită în **Incognito III** a acestui transport de cărți.

Textul lui Marin Sorescu nu are caracterul unei cronici literare, ci al unui foileton. Cauza acestui pamflet deghizat în „cronică literară" se divulga însă în chiar cuprinsul lui: „Eugen Barbu declanșează campanii după campanii împotriva mai tuturor scriitorilor importanți ai momentului". Nu **Incognito** era deci cauza.

Urmează, la puțină vreme, un interviu pe care Eugen Barbu îl oferă revistei „Flacăra" (28 dec. 1978) și în care vorbește, asa cum o făcuse si în

Caietele Princepelui, despre „istoria plagiatului". Nimic nou aici față de aceste **Caiete,** în afara „sintezei" pe care Eugen Barbu o face preventiv în fața cititorilor asupra chestiunii. Istoricul literar Mircea Zaciu declară o „legitimă uimire" în fața acestui interviu: „Eugen Barbu se apără de plagiat, înainte de a-l fi acuzat cineva în presa noastră". Pentru un istoric literar, uimirea este ilegitimă: Eugen Barbu a mai fost atacat în presa noastră pentru plagiat. „Legitima uimire" își are rostul de a justifica, în expunerea sa, o cronică literară a lui Nicolae Manolescu („România literară", 11 ian. 1979), în care se face afirmația că Eugen Barbu „urmează îndeaproape pe Paustovski. Ceea ce Eugen Barbu pune de la sine — zice N.M. — e neînsemnat în raportul cu ce se găsește de-a gata în «Vremuri de demult». Din loc în loc frazele memorialistului trec aidoma în «Incognito»". Criticul nu aduce probe în această direcție, dar conchide: „Caracterul ilegitim al procedeului mi se pare în afara oricărui dubiu". Aceste afirmații duc la o polemică între „Săptămîna" și „România literară". Reproducem integral Post-scriptumul lui Eugen Barbu din „Săptămîna" (12 ian. 1979):

P.S.1. „«România literară» de ieri îmi face cinstea de a-mi aminti că sînt un plagiator. N. Manolescu stabilește, într-o pagină întreagă, că mi-am însușit din Paustovski niște plopi piramidali care miroseau a tămîie și niște fluturi care intrau pe geamul unui tramvai. Este adevărat, vai mie, numai că regula jocului — cum zice d-sa — nu e respectată. Se sugerează că am împrumutat fraze întregi, ceea ce nu este exact. Asta și explică de ce N.M. dă numărul paginilor din Paustovski, și pe cele din **Incognito** le uită. Dacă m-ar fi între-

bat pe mine, eu i-aş fi dat şi mai multe exemple cu care putea să-şi ilustreze frumosul atac.

2. În aceeaşi revistă, Geo Bogza deplînge pe scriitorii care nu ştiu să roşească. Să-i aduc eu aminte d-sale cine traducea în ziarele franţuzeşti reportajele de pe fronturile din Spania de pe timpul războiului civil şi el le semna fără ruşine? Să-i amintesc eu cine a fost rechemat în ţară tocmai pentru că ar fi trebuit să roşească în calitatea de înaintaş în materie de împrumuturi literare?".

P.S.-ul lui Eugen Barbu este o simplă ripostă fără eficacitate, deoarece „armele" nu sînt depuse. Geo Bogza răspunde aluziv într-o tableta din „România literara" (25 ian. 1979), iar „Săptămîna" replîcă prin Eugen Barbu: Oare Socrate şi-a pus cenuşă-n cap? şi prin Dan Zamfirescu, care scrie articolul „Turnesolul". Dan Zamfirescu consideră acţiunea **Incognito** unul din „reînnoitele atentate la valorile culturii noastre", „o urzeală de ultimă oră" (ceea ce am văzut că nu e) etc. Se răspunde aici lui Marin Sorescu şi Nicolae Manolescu pe ideea că acest **caz Incognito** a devenit „hîrtia de turnesol" a mişcării culturale şi literare româneşti.

Discuţia se ramifică: Nicolae Manolescu răspunde, într-un P.S., lui Dan Zamfirescu („România literară", 1 feb. 1979), iar acesta din urmă, în „Săptămîna" (2 feb. 1979), printr-o lămurire preliminară. Aspectul teoretic este absent, deşi un început în acest sens făcuse Dan Zamfirescu.

Ceea ce declanşase atît de tare condeiele era însă apariţia unei echipe de „textieri improvizaţi", pomenită de Dan Zamfirescu, care primiseră misiunea unei anchete literare decisive asupra **cazului Incognito.** Mircea Zaciu omite episodul, mărginindu-se la bătălia de presă care, singur recu-

noaște mai tîrziu, n-a fost decisivă. Intr-o ședință de Birou a Uniunii Scriitorilor (17 ianuarie 1979), președintele George Macovescu a citit scrisoarea deschisă pe care Geo Bogza o adresa conducerii Uniunii și în care cerea punerea în discuție a lui Eugen Barbu pentru plagiat. Marin Preda s-a ridicat și a propus, pentru clarificarea situației, discuția din presă nefiind edificatoare, convingătoare, constituirea unui colectiv care să cerceteze dacă **Incognito III** cuprinde texte din autorii citați de Eugen Barbu sau nu. S-a supus la vot, s-au făcut propuneri: Dan Hăulică, Ov. S. Crohmălniceanu, Eugen Simion, Radu Boureanu (toți propuși de Geo Bogza) și Al. Piru (propus de Ov.S. Crohmălniceanu) au fost desemnați să facă acest examen. Comisia de expertiză a oferit, după mai multe întruniri, un dosar prefațat de un „proces-verbal" conducerii Uniunii.

Ședința de Birou nu s-a desfășurat fără întîmplări. Scriitorul Teodor Balș, președintele comisiei de cenzori, a întrebat de ce pentru Eugen Barbu se creează o procedură specială și se cer sancțiuni, mai ales că totul este încă în discuție, cînd, în cazuri sigure de plagiat, conducerea Uniunii n-a luat nici o atitudine și n-a propus nici o măsură? Dacă Uniunea intenționează un gest de asanare morală, ea trebuie să privească toate semnalările de plagiat ale momentului, ca și pe cele mai vechi, Corneliu Ștefanache, Marcel Păruș, Chiril Tricolici, în mod egal, și să le supună aceleiași comisii de lucru. Propunerea lui Teodor Balș a fost însă respinsă.

Disputa n-a rămas fără ecou la publicul larg. Eugen Barbu, un scriitor care se studia în școală, era acuzat de ceva incompatibil cu situația de clasic, iar Geo Bogza, alt clasic „școlar", era denunțat ca fals autor al propriilor scrieri. Efectul

negativ la public și la elevi al unei „guerile", în care sînt acuzați vehement și fără argumente scriitori care se studiază în școală, determină pe un profesor bucureștean să scrie o scrisoare „Luceafărului" pe care revista o publică la rubrica Dialog cu cititorul (20 ian. 1979). „Mi-ar plăcea să cred, scria profesorul Mircea Roșoga, despre acuzațiile lui Eugen Barbu și Geo Bogza, că aceste acuze nu se întemeiază pe probe evidente și că sînt efectul unor răbufniri subiective cum au mai fost și altele". Cît despre asemenea dezvăluiri apropiate mai ales de cercurile intime ale scriitorimii, el scria: „Revistele literare, să nu uităm, nu se adresează numai scriitorilor". Acest semnal de alarmă n-a avut însă urmări. Disputa a continuat vehement, în rolurile principale fiind „România literară" și „Săptămîna".

Dar ce este cu învinuirile pe care Eugen Barbu le aruncă lui Geo Bogza? Ciudat, nimeni n-a răspuns acestor învinuiri, lăsînd în jurul lor o tăcere suspectă. A fost Geo Bogza pe fronturile războiului civil spaniol? Îi aparțin textele privitoare la „Tragedia bască"? Într-un volum intitulat **Spania în inima și conștiința mea** (Editura politică, 1981), Geo Bogza nu avansează nicăieri afirmația că ar fi fost de față la atrocitățile despre care scrie. „Un an mai tîrziu, mi-a fost dat să văd în cele mai sudice porturi atlantice ale Franței, revărsîndu-se puhoiul de oameni scăpați din infernul de la Bilbao, și să ascult îngrozitele lor mărturii, ca și pe cele ale unora dintre cei ce se aflau la Guernica și Durango, cînd aceste orașe au fost rase de pe fața pămîntului". Atît. Deci, este vorba doar de victimele pe care reporterul le întîlnea în porturile atlantice din sudul Franței. Această paranteză

este necesară, deoarece istoricul literar Mircea Zaciu vorbește și despre „insinuările calomnioase vizînd scriitori români, de la Eminescu la Geo Bogza". Dacă se referă la PS-ul lui Eugen Barbu, acesta, după chiar textele lui Geo Bogza, nu se înscrie aici.

Numărul din 1 feb. 1979 al „României literare" face din **cazul Incognito** capul de afiș al vieții literare. Nicolae Manolescu îi răspunde, într-un P.S., lui Dan Zamfirescu; Marian Popa scrie despre „Tipuri de imitații", iar Mircea Iorgulescu vorbește despre „Condiția originalității". Fiecare din aceste intervenții se caracterizează prin ea însăși. Pe 3 febr. 1979 se înscrie în discuție, dar cu obiective teoretice, și revista „Luceafărul": „Pentru a oferi posibilitatea de a se exprima și alte opinii referitoare la romanul **Incognito**, publicăm în acest număr prima parte a articolului propus redacției de scriitorul Victor Bîrlădeanu: «COLAJ SAU PLAGIAT? O PROBLEMĂ LITERARĂ ȘI NU NUMAI ATÎT". Este unul din cele mai calme și lucide texte care s-au scris asupra chestiunii și e regretabil că el s-a oprit doar la prima parte. Victor Bîrlădeanu pune problema în context cultural european. El se autorizează de la Louis Aragon și de la cartea **Les collages (Colajele)** a acestuia, pentru a defini termenul și aplicabilitatea lui literară. Louis Aragon, care distinge între citat și colaj, nu exclude dintre operele literare autonome numeroase scrieri de colaj. Mai sînt citați și folosiți suprarealiștii, care au teoretizat și folosit larg colajul în poezie. Dos Passos cu **Paralela 42**, o carte exemplară pentru fecunditatea „metodei colajului", i se pare lui Victor Bîrlădeanu a fi **Relatare despre regele David** de Ștefan Heym, apărută în 1979 în izbutita tălmăcire românească a lui Mi-

hai Izbășescu, sub egida prestigioasei colecții „Globus" a Editurii Univers. Ștefan Heym folosește pe larg în acest roman textul biblic. Exemplele aduse de Victor Bîrlădeanu, pentru a proba legitimitatea în literatura europeană a acestui procedeu, nu pot fi ignorate. Simultan **cazului Incognito** piața cărții românești oferea chiar celebrul roman al lui Ștefan Heym alcătuit prin „colaj". Din păcate, articolul „Colaj sau plagiat?" a rămas doar la partea întîi. Cînd scrie: „Dreptul afirmării opiniei adverse (adverse lui Barbu, Zamfirescu etc. — n.n.) a fost mult restrîns". Zaciu face o afirmație contrarie adevărului. Practic, restricțiunile au privit numai încercarea de a replica acuzației de plagiat.

Ca să fim sinceri, Mircea Zaciu era cel mai puțin indicat să se pronunțe asupra chestiunii. Cu puțin timp înainte de declanșarea scandalului, „Dicționarul Scriitorilor Români" (îngrijit chiar de el) elogia... modernul procedeu de colaj folosit de Eugen Barbu în romanul „Incognito"! Interesant, nu vi se pare?

După ce a arătat răspîndirea procedeului în literatura europeană, deci legitimitatea lui, după ce produce exemplu, cu atît mai edificator al romanului lui Ștefan Heym, **Relatare despre regele David,** Victor Bîrlădeanu își formulează nedumeririle sale față de această acuzație de plagiat, într-o acoladă finală: „Bine — se vor găsi unii să spună — dar aici e vorba de Biblie, operă fundamentală intrată de milenii în patrimoniul cultural al umanității, pe cînd, în **incognito** Eugen Barbu a utilizat lucrări ale unor autori moderni (în covîrșitoarea lor majoritate, trebuie să precizăm pentru a ne menține în limitele adevărului, lucrări de memorialistică — uneori deghizate într-o formă roma-

nescă). Nu vedem însă, oricît ne-am strădui, în ce ar consta deosebirea principială: de ce din Biblie sau din texte homerice, ori ale cronicarilor noștri, cum au făcut alții, se pot utiliza frînturi pentru colaje, iar din textele memorialistice ale contemporanilor, nu? De ce, într-un caz, e vorba de folosirea unui procedeu artistic, iar în altul de plagiat?" Pe acuzatorii lui Eugen Barbu, nu-i interesa însă în acest moment Europa. Comisia de expertiză a Consiliului Uniunii Scriitorilor și-a văzut mai departe de treabă.

În momentul în care articolul lui Victor Bîrlădeanu era întrerupt, deși el nu făcea decît să clarifice o problemă de teoria și practica literaturii la obiect în **cazul Incognito,** colectivul celor cinci sfîrșea activitatea lui detectivistă și depunea la Uniune un dosar al rezultatelor obținute. Textul xeroxat al dosarului a fost ținut la dispoziția exclusivă a membrilor Consiliului Uniunii Scriitorilor, circa 90, deși numărul de membri ai Uniunii era de cel puțin 10 ori mai mare. Dosarul numara 80 de pagini și era precedat de un proces-verbal semnat de toți membrii colectivului. Procesul-verbal,de o pagină,spunea ceea ce arătase și Eugen Barbu în interviul său. Piesele ilustrative alcătuiau 80 de pagini pe două coloane. Practic, deci cam 40 de pagini din **Incognito** n-ar fi aparținut autorului. Coloana din stînga, de obicei, compactă, conținea textul de sursă. Coloana din dreapta conținea textul din **Incognito,** dar acolo unde, în dreapta, se dădeau fraze întregi, paragrafe masive, în stînga erau abia cîteva cuvinte sau propoziții. Cifra acestor pagini de împrumut coboară practic sub 30 și nu sînt, cu mici excepții, compacte. De multe ori sînt numai fraze răzlețe.

Dacă ținem seamă că **Incognito** are 415 pagini

și scădem cele 30 ale dosarului, rămînem cu 385 de pagini, care nu pot fi puse sub nici o acuzație. Dosarul a avut un circuit de uz intern și a rămas și astăzi sub cheie.

La 20 februarie 1979, Eugen Barbu împlinea 55 de ani, 20 februarie a fost ziua aleasă de conducerea Uniunii pentru discutarea chestiunii **Incognito.** Ea a fost mutată, în ultimul moment, cu o zi mai tîrziu, pe 21 februarie. La asemenea zile, opera scriitorului Eugen Barbu și personalitatea lui făceau obiectul unor articole de presă elogioase. Vîlva **cazului Incognito** a paralizat inițiativele și revistele editate de Uniune au fost absente, cu o singură excepție, de la această aniversare. Revista „Luceafărul" (17 feb.) a făcut omagiul marelui scriitor Eugen Barbu la cei 55 de ani împliniți, prin semnăturile acad. Al. Rosetti, pictorului C. Piliuță și criticului Mihai Ungheanu. Ședința ținută miercuri a dat publicității următorul comunicat :

„Miercuri, 21 feb. a.c., a avut loc plenara Consiliului Uniunii Scriitorilor. In cadrul plenarei, **George** Macovescu, președintele Uniunii Scriitorilor, a înfățișat sarcinile și răspunderile care revin scriitorilor pe anul 1979". Apoi, după prezentarea mai largă a acestora :

„La punctul 2 al ordinii de zi, George Macovescu a informat Consiliul despre constatările colectivului de scriitori desemnat de Biroul Uniunii Scriitorilor în ședința din 17 ian. a.c. pentru a analiza situația creată de romanul **Incognito,** volumul III, de Eugen Barbu. Consiliul a luat în discuție aceste constatări și a hotărît să dezavueze procedeul plagiatului folosit de Eugen Barbu în vol.III. al romanului **Incognito,** procedeu contrar normelor profesionale și morale, incompatibil cu

principiile eticii și echității scriitoricești.

La discuții au luat cuvîntul: Ioan Alexandru, Paul Anghel, Vasile Băran, Geo Bogza, Radu Boureanu, Constantin Chiriță, Șerban Cioculescu, Dan Cristea, Dan Deșliu, Gabriel Dimisianu, Ștefan Aug.Doinaș, Nicolae Dragoș, Geo Dumitrescu, Fodor Sandor, Laurențiu Fulga, Romulus Guga, Dan Hăulică, Mircea Radu Iacoban, Ion Ianoși, Eugen Jebeleanu, Corneliu Leu, Nicolae Manolescu, Fănuș Neagu, Alexandru Oprea, Alexandru Piru, Sânziana Pop, Marin Preda, Catinca Ralea, Aurel Rău, Mircea Sîntimbreanu, Mircea Horia Simionescu, Szasz Ianos, Dorin Tudoran, Laurențiu Ulici, Petru Vintilă, Mircea Zaciu".

Concluzia firească a oricărui cititor ar fi fost că toți cei 36 de vorbitori s-au ocupat de cazul **Incognito.** Nimic adevărat. Ordinea de zi a cuprins aproape 20 de puncte, în majoritatea lor covîrșitoare vorbitorii s-au înscris la cuvînt la celelalte. Chestiunea Incognito a fost discutată de patru persoane, între care Al. Piru, membru al colectivului de cercetare, a pledat cauza lui Eugen Barbu: Mircea Zaciu l-a acuzat pe Eugen Barbu. S-a trecut la vot, despre care nu s-a vorbit în comunicatul Uniunii Scriitorilor, pentru motivul bine întemeiat că, în sală, nu se afla numărul de scriitori necesar pentru a oferi consistență statutară acestei acțiuni.

Textul neobișnuitei informări s-a stabilit să apară în toate cele 11 reviste editate de Uniunea Scriitorilor. Revista „România literară" a tras un tiraj deosebit pentru Capitală cu această știre. Conducerea celuilalt săptămînal central al Uniunii Scriitorilor, „Luceafărul", nu a publicat știrea, la fel ca și alte reviste editate de Uniunea Scriitori-

lor (Convorbiri literare, Steaua etc.).

„Contemporanul" din 9 martie 1979 a tipărit o scrisoare a lui Eugen Barbu de răspuns la acțiunea îndreptată împotriva lui.

„Către Consiliul Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România.

Tovarășe președinte

Am luat cunoștință de informația publicată de «România literară» din 22 februarie a.c. în care se formulează o apreciere asupra volumului III din romanul meu **Incognito**. *În legătură cu aceasta aș dori să aduc la cunoștință opiniei publice că încă de la volumul I am avizat cititorul asupra procedeului în care am conceput acest roman, aviz pe care îl reproduc alăturat în facsimil.*

Am anunțat, astfel, că voi folosi texte din autori cunoscuți și chiar necunoscuți, în dorința de a da autenticitate reconstituirii epocii istorice pe care o cuprinde romanul **Incognito**. *Consider că acest lucru este suficient pentru a dovedi buna mea credință și lipsa de intenție de a-l induce în eroare pe cititor și de a-mi însuși ceea ce nu-mi aparține. De altfel, doresc să informez cititorii că la sfîrșitul volumului IV voi prezenta o listă bibliografică a cărților consultate în vederea construirii acestei cărți.*

Iată de ce calificativul care i s-a dat volumului III din **Incognito** *m-a mîhnit și nu mi s-a părut obiectiv. În ce mă privește, mi se pare anormal ca, față de cele publicate de «România literara» să nu se țină seamă de orientarea, calitatea întregii mele opere și de aprecierea cu care a fost întîmpinată de către critică și opinia publică. Pe de altă parte, acest comunicat al Consiliului Uniunii Scriitorilor mi-a dat de gîndit. Voi încerca la edi-*

ția a II-a a volumului III să pun și mai clar în evidență aportul meu original la edificarea acestei cărți. În acest sens voi găsi și soluții prin care vor fi puse mai bine în lumină unele aspecte pe care le-am eludat (de pildă, capitolul privitor la războiul din Spania). E de reflectat, de asemenea, asupra metodologiei în care vor fi scrise viitoarele mele cărți.

Acestea fiind zise, mulțumesc colegilor care s-au străduit să ajute cu buna lor credință în aceste împrejurări.

Al dv., EUGEN BARBU"

Răspunsul lui Eugen Barbu consideră neobiectivă acțiunea Uniunii Scriitorilor, deoarece nu ține seamă de Avertismentul din capul primului volum. Totodată, el sesizează intenția de a i se nega întreaga activitate și întreaga operă. Mulțumirile se adresează, evident, colegilor de bună-credință.

Să mai reținem că această scrisoare n-a apărut acolo unde trebuia să apară, în „România literară", organul de presă care publicase știrea privitoare la **Incognito.** Dreptul lui Eugen Barbu prin Legea presei era de a tipări în organul care-l vizase, în chiar locul cu pricina. Faptul nu s-a produs.

Ediția a doua a volumului III din **Incognito** n-a mai apărut. A apărut, în 1980, volumul al IV-lea al romanului, însoțit de o Bibliografie, în care sînt citate peste două sute de titluri. Cartea anunță din același ciclu: **O cronică românească a secolului XX;** vor urma: **O lume de cîștigat, Janus, Frica.** Critica literară a primit normal cartea, iar Consiliul Uniunii n-a mai dezavuat nimic, deși metoda era aceeași.

Tot în 1980 a apărut și volumul **Lancea lui Achile** de Mircea Zaciu, în care sub titlul „Un manechin numit Incognito“ se încearcă o reconstituire a **cazului Incognito.** Este vorba de o reconstituire parțială, în care faptele nu pot vorbi de la sine pentru că multe din ele lipsesc sau sînt amintite în treacăt. Lipsesc, de pildă, obiecțiile aduse în biroul Uniunii Scriitorilor, de Teodor Balș, lipsește precizarea micului număr de vorbitori din ședința de Consiliu, la care Mircea Zaciu a fost prezent în calitate de acuzator. Lipsește caracterul nestatutar al adunării, după cum și o descriere exactă a Dosarului cu pricina. Lipsesc, în comparație cu această relatare, și alte elemente. Reconstituirea sa este practic mai mult o acuzație în care Mircea Zaciu mînuiește decrete și paragrafe de legi.

Cîteva inconsecvențe răzbesc însă rapid la suprafață, după analiza **cazului Incognito.** Declanșată sub deviza eradicării morale, acțiunea **Incognito** s-a oprit doar la un singur caz, deși suspecte de plagiat erau și alte titluri. În plus, înainte de **Incognito** și chiar în timpul desfășurării acestui caz au apărut cărți scrise și concepute după metoda dezavuată în **cazul Incognito.** Iată cîteva: **Reabilitarea unui haiduc, Pantelimon**, de Mihai Stoian, **Romanul lui Eminescu** de Petru Vintilă, **Plîngerea lui Dracula,** de Corneliu Leu, **O iubire la Hollywood,** de Vasile Rebreanu, **Toamna pătimirii noastre,** de Vartan Arachelian.

Dacă luăm în considerare atitudinea Consiliului Uniunii Scriitorilor în **cazul Incognito** și aceste cărți ar fi trebuit dezavuate, fapt care nu s-a produs. Ceea ce e legitim la ceilalți scriitori nu era legitim la Eugen Barbu. Atitudinea a fost limpede discriminatorie. Presa a propus confruntarea opti-

cii lui Eugen Barbu cu optica mai multor scriitori contemporani de prestigiu în Europa, confruntare avantajoasă pentru Eugen Barbu. Nu s-a ținut seamă de acest criteriu. Dacă acceptăm, după definiția lui Maiorescu, că ceea ce este bun în Europa este bun și la noi, trebuie să conchidem că în **cazul Incognito** s-a întors spatele acestui criteriu maiorescian. Principala acuzație a fost de inducere în eroare a opiniei publice. Este și aici o inconsecvență: opinia publică era informată asupra caracterului acestui roman, prin Avertismentul de la primul volum.

Scrisoarea de răspuns dată de Eugen Barbu în „Contemporanul" din 9 martie 1979 anulează dezavuarea din textul publicat de conducerea Uniunii Scriitorilor în „România literară" din 22 februarie. Iar faptul că revista care a găzduit atît **campania Incognito,** cît și comunicatul a încălcat normele presei, refuzînd celui atacat dreptul de a răspunde, conform Legii presei, în publicația care l-a vizat, pe locul atacului, aruncă o lumină în plus asupra acestui caz.

EPILOG

Dar cazul Incognito **a avut și un epilog, neașteptat. Atunci cînd ecourile nu se stinseseră, „România literară", publică, sub semnătura lui Nicolae Manolescu, o cronică literară extrem de elogioasă la un volum de debut** — Faruri, vitrine, fotografii, **de Mircea Cărtărescu, cronică axată pe prezentarea laudativă a poemului „Căderea", din care nu lipsesc aprecieri ca „mare poet", „debit verbal colosal" etc. „Săptămîna" nu scapă prilejul de a puncta și publica la rubrica „Pe scurt", următoarea notă: „Răsfoind cartea lui Lawrence**

Sterne, «Viaţa şi opiniunile lui Tristram Shandy, gentelman», Buc. 1962, Editura pentru Literatură Universală, ce credeţi că aflăm la pag. 194? Nişte versuri «atribuite» şi lăudate de N. Manolescu ca aparţinind lui Mircea Cărtărescu. Citām minunatele versuri: «Afurisit fie el pre dinăuntru şi pre din afară,/ afurisit fie el intru părul din capul său, / intru creierii săi, intru creştetul său,/ intru timplele sale, intru fruntea sa, intru urechile sale,/ intru sprincenele sale, intru obrajii săi, intru fălcile sale, nările sale, dinţii şi măselele sale, buzele sale, gitul său, umerii săi, incheieturile/ miinilor sale, miinile sale» (...). Oare criticul N.M. laudă versurile plagiate? Sau a «uitat» că aceste versuri ale lui M. Cărtărescu sint, de fapt, proză? Sau, poate, cine ştie, i-a scăpat lectura acestei cărţi!? Toate variantele fiind posibile, credem că i-ar folosi mult o reflectare acestui apărător acerb al «originalităţii» (vezi „România literară", din 5 ianuarie 1981 şi volumul debutantului: FARURI, VITRINE, FOTOGRAFII). Şi cind te gindeşti că acelaşi critic impreună cu Ov.S. Crohmălniceanu propuneau cartea cu pricina pentru Premiile U.T.C.".

Singurele răspunsuri posibile fiind: 1. că textul e un plagiat, deci un gest scriitoricesc „ilegitim" conform teoriei mai vechi; 2. că textul nu e un plagiat, şi atunci toată poziţia lui N.M. din cazul Incognito se surpă, Nicolae Manolescu, vizat cu indreptăţire, nu răspunde. El nu-şi confirmă, deci, poziţia veche, dar nici nu afirmă una nouă. Confruntării, N.M. ii preferă tăcerea. Dar „România literară" publică, pe 12 februarie 1981, la aproape un an de cind cazul Incognito era in toi, o precizare:

„Primim următoarea PRECIZARE

Poemul «Căderea» cu care începe volumul meu de debut, **Faruri, vitrine, fotografii** *(Ed. Cartea Românească, 1980), cuprinde în substanța sa cîteva texte cu caracter de citat cultural, într-o tradiție care include autori ca Ezra Pound, T.S. Eliot etc. Valoarea acestor citate nu este una literară, ci una de aluzie culturală. De aceea am fi considerat ca inadecvată interpretării poemului (care are, în treacăt fie spus, 35 de pagini) marcarea prin ghilimele sau caractere diferite a pasajelor respective, preferînd mărci de alt gen. Astfel, o parte din aceste citate sunt date în limba de origine (latina, greaca, engleza sau româna veche cu grafia specifică), altele sînt marcate evident stilistic (cum este cazul unui act de excomunicare original catolic, pe care îl citează în latinește și englezește și Lawrence Sterne în romanul său* **Tristram Shandy***), în fine, altele prin însuși conținutul lor (pasajele cu referințe demonologice, științifice etc.). Aluziile culturale indirecte sînt și ele ușor de recunoscut. În contextul poemului ca întreg, aceste fragmente își modifică profund sensul inițial, intenția poemului fiind de a ordona, în spirit eliotian și joycean, «heap of brocken images», după niște linii de forță care dau sens acestui amalgam. Citatele propriu-zise au, de altfel, o pondere cantitativă foarte mică în masa poemului, mult inferioară citatelor de același fel din «Țara pustie». Un cititor de bună-credință și cît de cît familiarizat cu poezia modernă va înțelege, de la prima lectură, că nu intră în intențiile mele însușirea paternității fragmentelor respective, ci că este vorba de un simplu și foarte cunoscut procedeu artistic. Îmi asum riscurile pe*

care le comportă folosirea, aproape în premieră în poezia română, a acestor mijloace stilistice cu convingerea că nu este posibilă crearea nici unui obiect artistic valabil fără un mare coeficient de risc estetic. În rest, sper că volumul se va apăra singur în fața unor eventuale obiecții de acest fel.

MIRCEA CĂRTĂRESCU

Să observăm întîi că revista care a refuzat să publice scrisoarea de răspuns a lui Eugen Barbu, deși era datoare prin lege s-o facă, publică imediat scrisoarea de dezvinovățire a debutantului acuzat de plagiat. În al doilea rînd, revista care s-a distins prin tenacitatea cu care l-a urmărit pe Eugen Barbu în două rînduri cu acuza de plagiat, aceeași «România literară» face și din volumul **Faruri, vitrine, fotografii** un caz. Caz cu atît mai elocvent cu cît justificările nu sînt publicate în fruntea volumului, așa cum a procedat Eugen Barbu, ci vin după ce mistificația a fost descoperită de alții. În logica revistei «România literară» era să considere textul în discuție un plagiat și să caracterizeze procedeul de ilegitim. «România literară» n-a făcut nici una, nici alta. Prin publicarea acestui text ea face un gest involuntar de «mea culpa». Lipsa reacției față de folosirea textului lui Lawrence Sterne ne arată că «România literară» este de acord cu procedeul lui Eugen Barbu și cu teoretizarea lui cu condiția să nu fie făcute de Eugen Barbu. Scrisoarea de dezvinovățire a lui Mircea Cărtărescu conține toate elementele **cazului Incognito** și pledează, totodată, cauza acestuia. Și M. Cărtărescu recunoaște a fi folosit texte străine. Și el invocă nume mari în literatura europeană, care au folosit procedeul,

«un simplu și foarte cunoscut procedeu artistic». Desigur, Mircea Cărtărescu bravează, după cum bravează și cînd își asigură condiția de pionier al gestului. Cezar Ivănescu și Dan Laurențiu în poezie l-au folosit mai demult cu măsura adevărată, iar **cazul Incognito,** *la care nu se referă, îi răpește dreptul la premieră în literatura română. Cît despre riscuri, ele au fost suportate doar de Eugen Barbu.*

Întrebarea este, pentru simplul cititor, de ce poemul debutantului este un «obiect artistic valabil» și de ce **Incognito** *nu este un obiect artistic valabil? La această întrebare nu s-a răspuns.*

MIHAI ARDELEANU ■

P.S.: Cîțiva din actorii cazului **Incognito,** în penurie de reprezentații agresive, au transmis **Europei Libere** o scrisoare în care Ion Gheorghe era acuzat de plagiat. Istoria se repeta în cadru sărăcacios.

POST-SCRIPTUM LA O VERSIUNE INTERZISĂ

În 1982 se putea reconstitui numai aspectul exterior al acuzației de plagiat adusă lui Eugen Barbu. Dar rădăcinile acestei acuzații sînt mai vechi. Ele vin din două direcții principale: 1. din spațiul vieții literare; 2. din spațiul vieții politice. În spațiul vieții literare, Eugen Barbu, urmînd exemple anterioare (Arghezi, Călinescu, Petru Dumitriu), s-a purtat ca un cuceritor, cu trufia omului de mare talent, care știe, ca Aretino, că

are un condei ce face cit o sabie. A avut succes literar scriind cărţi de valoare, a avut succes social datorită vinzării acestor cărţi, a devenit, datorită succesului literar, conducătorul unei reviste literare de mare audienţă, „Luceafărul“, a condus un cenaclu literar, „Nicolae Labiş“, care a făcut epocă.

Eugen Barbu s-a increzut foarte mult in virtuţile lui de polemist, intrind in conflict cu toată lumea. Şi-a intrebuinţat condeiul nu numai impotriva simplilor impostori, ci şi a edecurilor literaturii proletcultiste, contribuind la inmormintarea unei epoci literare. Eugen Barbu a fost unul dintre cioclii „realismului socialist“ in literatura română. Dar şi-a făcut duşmani de moarte din figurile ilustre ale acestei literaturi postbelice, oficioase şi fără durată. Cum aceste figuri se aflau intronate de către oficialitatea comunistă in conducerea Uniunii Scriitorilor, Eugen Barbu a intrat intr-un conflict cu această conducere, care avea să-i aducă mari dureri de cap. În spaţiul vieţii politice, Eugen Barbu a intrat destul de tirziu. După ce şi-a dat demisia de la „Luceafărul“, constrins de grupurile de presiune din viaţa literară, Eugen Barbu a fost ales membru supleant al C.C. al P.C.R. Nu există multe documente ale participării lui Eugen Barbu la viaţa politică a ţării, dacă exceptăm citeva cuvintări de caracter naţional pe care le-a ţinut la unele festivităţi. Sigur, a fost un incomod in sinul acestui organ politic, care se vedea profanat de spirite fără legătura cu comunismul. Eugen Barbu a fost o persoană nedorită in C.C. al P.C.R., mai ales de nucleul vechilor activişti comunişti, al ilegaliştilor, kominterniştilor, membrilor Brigăzilor civile din Spania. Oricum,

prin atitudinea lui faţă de literatura importată din U.R.S.S., faţă de reţeta „realismului socialist“, ca şi faţă de impostura literară care se folosea de această reţetă, Eugen Barbu işi făcuse duşmani siguri şi in acest mediu. Este de presupus că Leonte Răutu, Walter Roman, Ştefan Voicu, Gogu Rădulescu, Mihai Florescu, Nicolae Moraru, Alexandru Siperco, George Macovescu nu aveau cum să admită intre ei un astfel de scriitor. Un persiflant printre dogmatici este o victimă sigură.

Pentru aceste figuri politice de tristă amintire tot ceea ce făcea Eugen Barbu in „Săptămina“, tot ceea ce făcuse mai inainte in „Luceafărul“ era o profanare de spaţii „sacre“. Eugen Barbu combătuse şi combătea tot ceea ce preţuiau aceste personaje politice comuniste cosmopolite şi moscovite. Era natural ca, la un moment dat, cei pe care Eugen Barbu ii opărise rău de tot in viaţa literară, alde Geo Bogza, alde Eugen Jebeleanu, alde Dan Deşliu, alde George Macovescu, alde Radu Popescu şi alţii ca ei să cadă la inţelegere cu cel care erau iritaţi pină la paroxism de evoluţia politică a lui Eugen Barbu, care le profanase pină şi spaţiul inviolabil al sălilor exclusive de şedinţe politice. Puţini oameni intr-o viaţă de om şi intr-o epocă ajung la performanţa de a irita, opări, infuria neputincios atita lume, şi la fel de puţini sint aceia care, producind asemenea efecte, să fie atit de indiferenţi la acestea. Efectele s-au văzut in 1979. Strigătul sus şi tare al adversarilor literari al lui Eugen Barbu este că scriitorul a plagiat şi că este un plagiator. Acuzatorii lui ii sint toţi inferiori ca scriitori şi ca valori literare. Aparatul politic, care a fost complice la

această combinaţie, a inchis ochii, făcindu-se că stă deoparte: ar fi fost vorba doar de o chestiune profesională! Dar lucrurile au stat altfel. Ca membru supleant al C.C., Eugen Barbu nu putea fi judecat decît de Colegiul de partid. Pentru ca Eugen Barbu să fie lăsat pe mina unei expertize a unei comisii obşteşti, trebuia ca aparatul de partid superior s-o permită şi s-o şi incurajeze. Nu s-a văzut membru al C.C. supus judecăţii unui altfel de colegiu decît cel de partid. In cazul lui Eugen Barbu cineva a inchis ochii, cineva a indemnat la acţiune pe cei din conducerea Uniunii Scriitorilor, altcineva a dat publicităţii un comunicat infamant, mai mult pentru scriitorimea română decît pentru Eugen Barbu. Acuzaţia de plagiat contra lui Eugen Barbu s-a făcut cu consimţămintul şi incurajarea P.C.R. Cei care fac pe eroii in numele conducerii Uniunii Scriitorilor au acţionat, cu voie de la poliţie, fiind doar simple instrumente politice ale aparatului comunist.

Cine erau aceştia? Ar trebui să zicem: cine sint aceştia! Faptul că astăzi aceştia sint dizidenţi, spune totul, mai ales intr-o etapă cind balonul dizidenţei s-a dezumflat ca o rufă căzută de pe gard. Aceşti dizidenţi au fost băieţii de casă ai nomenklaturii, au fost aristocraţia uniunilor de creaţie, profitorii lor. Atacul la Eugen Barbu nu are drept motiv cinstea profesională, ci menţinerea posturilor lor de impostori. Eugen Barbu a fost o persoană independentă, un om care a trăit in afara Uniunii Scriitorilor. A incerca să pedepseşti, printr-o uniune de creaţie, un om care nu e dependent de ea, constituie ceva tragicomic. Această tragicomedie s-a produs şi ea poartă ştampila comuniştilor ilegalişti şi a firtaţilor lor din conducerea Uniunii Scriitorilor. Cazul „Incognito III“ e mai mult decit un caz literar, este cu precădere un caz politic. Acuzaţia impotriva lui

Eugen Barbu aduce aminte de acuzaţia impotriva lui A.C. Cuza. Pentru că nu putea fi atacat făţiş, politic, A.C. Cuza a fost atacat în profesia lui şi acuzat de plagiat. Situaţia s-a repetat in condiţii noi.

AL DOILEA EPILOG:

EXCLUDEREA LUI EUGEN BARBU, ÎN 1990, DIN UNIUNEA SCRIITORILOR

Acuzaţiile de plagiat aduse lui Eugen Barbu, în 1979, ca şi denunţarea publică a „metodei" folosite pentru volumul trei din romanul „Incognito", au avut, în 1990, un epilog foarte grăitor. În toamna lui 1990, Eugen Barbu a fost exclus din Uniunea Scriitorilor atît pentru faptul că a plagiat volumul „Incognito III", (fapt încă nedemonstrat), cît şi pentru că editează o revistă „fascistă", adică „România Mare". Un comunicat al Comitetului Director al Uniunii Scriitorilor a fost dat în presa literară, care, fiind însă fără audienţă, cîteva mii de exemplare, a fost susţinută de „România liberă", ce a oferit, prin tirajul ei, o deosebită audienţă acestei excluderi.

Efectul n-a fost însă cel scontat, decît acolo unde existau adversari ai lui Eugen Barbu şi ai poziţiei naţionale a revistei „România Mare". Imediat, Televiziunea şi-a îngăduit luxul de a intervieva pe postul naţional pe Eugen Barbu, directorul „României Mari", şi pe Corneliu Vadim Tudor, redactorul-şef al „României Mari", după care, în

replică, s-a dat cuvîntul lui Mircea Dinescu, președintele Uniunii Scriitorilor, și lui Dan Deșliu, membru al Consiliului Uniunii Scriitorilor. Interviurile au dat cîștig de cauză celor atacați, dezavantajînd pe M. Dinescu și D. Deșliu, în calitatea lor de „acuzatori publici". Episodul a fost dezastruos pentru agresori, pentru că excluderea din Uniunea Scriitorilor a lui Eugen Barbu nu avea motivație și se vădea a fi o răfuială subiectivă, dar și un act de agresivitate politică. Revista „România Mare" nu era și nu este a Uniunii Scriitorilor, ci o publicație particulară, asupra căreia organizația profesională nu avea nici un drept. În plus, revista „România Mare" nu era și nu este o publicație fascistă. Dar Comitetul dirigent al U.S. a ținut să ducă pînă la capăt o acțiune începută sub controlul partidului comunist, în 1979, și acceptată de acesta. Dacă vom pomeni aici numele componenților Comitetului dirigent vom înțelege mai ușor excluderea lui Eugen Barbu din U.S. Între „dirigenții" Uniunii Scriitorilor, ei între ei aleși după evenimentele din decembrie 1989, se află: Mircea Dinescu, Andrei Pleșu, Nicolae Manolescu, Gabriel Liiceanu, Alexandru Paleologu, Z. Ornea, Ana Blandiana, Mircea Zaciu, Octavian Paler etc., adică tot eroi ai manifestației din „Piața Universității", mai exact din balconul ei, tot aspiranți la un loc în Parlamentul țării sau la președinția țării, prin alegerile de care pe bună dreptate se temeau, tot foști dușmani personali ai lui Eugen Barbu, din anii anteriori, tot preferați ai emisiunilor literare ale „Europei Libere" în care, întotdeauna, Eugen Barbu era injuriat, iar acești eroi de carton, apăruți în decembrie 1989, erau lăudați, mai ales pentru ce nu făcuseră. În plus, toți acești eroi fără eroism și pseudodizidenți fu-

seseră luați în tărbacă de „România Mare", care analize ideologice nu prea face, dar știe să aplice bobîrnacele mentale farsorilor.

Evident că hotărîrea de a-l exclude pe Eugen Barbu din Uniunea Scriitorilor a indignat pe orice iubitor adevărat al literaturii române, dat fiind realul prestigiu literar al lui Eugen Barbu și dimensiunea literară redusă a valorii adversarilor lui. Octavian Paler e un prozator la o distanță amețitoare de Eugen Barbu, după cum nici chiar cei mai faimoși scriitori din acest Comitet dirigent (faimoși mai ales datorită „Europei Libere" și mai puțin datorită literaturii lor) nu-s comparabili cu cel exclus. Pe scurt, chestiunea nu a fost literară, ci politică. Comitetul dirigent al Uniunii Scriitorilor a participat și el, prin excluderea lui Eugen Barbu, ca „plagiator" și „fascist", la campania care deforma chipul României cu orice preț, și din care trebuia să rezulte imaginea unei țări dominată de porniri sumbre, reacționare, necivilizate etc. Nu e nici o deosebire între cei care au făcut din victimele de la Tg. Mureș — agresori sălbatici, și „dirigenții" din conducerea Uniunii Scriitorilor, care au voit să prezinte lumii, cu orice preț, existența „fascismului" în România. Nu întîmplător, imediat, cu o agresivitate și insolență specifică, un ministru budapestan s-a legitimitat cu această etichetă de fascism dată „României Mari" și a adresat un protest Guvernului României, susținînd că minoritatea maghiară din Transilvania este amenințată de fascism. Iar că „fascismul" există, dovada era comunicatul dat de clica Dinescu—Pleșu, Liiceanu—Blandiana, Ornea—Paler și așa mai departe. Pe de o parte, ei încercau să compromită un mare scriitor invidiat,

pe de alta, satisfăceau și programul antiromânesc, după care România ar fi sediul a milioane de „Dracula", al nenumăraților agresori antimaghiari, al copiilor cei mai tarați din lume, al naționalismului șovin, al fascismului, al sentimentelor neeuropene. Nimic nu putea fi mai probant pentru definirea „Cazului Incognito" ca această excludere, executată pe gustul postului de radio „Europa Liberă", controlat de C.I.A.

Cazul „Incognito" este unul politic. El a fost conceput încă de sub Ceaușescu și definitivat după moartea lui Ceaușescu. Echipa care l-a creat în 1979 este cea care l-a definitivat după zece ani. Numai că el a primit, atunci, blagoslovirea oficială a partidului comunist și creatorii cazului „Incognito", așa-zișii dizidenți de astăzi, n-au fost decît colaboratori ai unor înalți membri ai activului de partid. Slăbiciunea majorității actualului Comitet dirigent al Uniunii Scriitorilor pentru Gh. Rădulescu-Gogu, fost membru al C.P.Ex., este de altfel foarte cunoscută. Acest Comitet dirigent, autoinstituit în 1990, ar fi primit binecuvîntarea fără rezerve a lui Gogu Rădulescu, dacă ar fi fost în libertate. Aproape toți membrii comitetului se află ca semnături pe memoriul prin care se cerea salvarea lui Gogu Rădulescu din procesul acuzaților de genocid. Fostul membru al C.P.Ex., Gogu Rădulescu, era însă de nesalvat, așa că memoriul reprodus de revista „Totuși iubirea" ne dovedește filiația existentă între pseudo-dizidența română și aparatul superior al partidului comunist din România. De altfel, caracteristica principală a acestor dizidenți creați de emisiunile „Europei Libere" este învîrteala. **Grupul pentru Dialog Social**, care a făcut atîta zarvă în jurul lui, s-a dizolvat nu numai prin compromitere, ci și pentru

că fiecare s-a oploşit într-un loc convenabil. Al. Paleologu a ajuns în Ministerul de Externe, o vreme ambasador la Paris. Andrei Pleşu a ajuns ministru al culturii, ilustrîndu-se prin vedetism şi spirit comercial. Dan Hăulică s-a retras, din vreme, într-o funcţie comodă la Paris, ca funcţionar U.N.E.S.C.O. Gabriel Liiceanu, predicatorul moralist şi misticoïd din decembrie 1989 şi de mai tîrziu, s-a aranjat, fără cheltuială, într-o editură de stat pe care a „privatizat-o", fosta Editură Politică, din care a făcut Editura Humanitas. Mihai Şora a fost ministru — catastrofal pentru românii din Transilvania —, la învăţămînt. Toţi au profesat o ideologie complice cu interesele minorităţilor din România. Ştefan Augustin Doinaş şi Octavian Paler sînt doar „onorifici": Unul la Uniunea Scriitorilor, altul la „România Liberă". Să se observe că mai ales cei care n-au ajuns miniştri sau proprietari de edituri şi de ziare desfăşoară o susţinută activitate de... partid, în vederea ajungerii la guvernare. Acesta este scopul „Alianţei Civice" în vîrful căreia se agită Nicolae Manolescu, Ana Blandiana, Octavian Paler, Ştefan Augustin Doinaş, pilotaţi din umbră de Z. Ornea. Cu alte cuvinte **Partidul Alianţei Civice este totuna la nivel de conducere cu Comitetul dirigent al Uniunii Scriitorilor.**

Apariţia P.A.C. n-a făcut decît să scoată la vedere politica agresivă, extremistă, teroristă a membrilor grupării. Excluderea lui Eugen Barbu din Uniunea Scriitorilor trebuie văzută ca un act pregătitor şi definitoriu al viitorului P.A.C., care cocheta, pe atunci, cu diverse forme de apolitism, dar făcea straşnic politică, de cîte ori putea.

Cu acestea n-am pus încă degetul pe rană. Cazul „Incognito" face parte dintr-un mai amplu

„caz Eugen Barbu". Scriitorul Eugen Barbu a fost un nonconformist și a intrat, de-a lungul vieții lui, în conflict cu multe persoane și instituții oficiale din România. Istoria literaturii române de după război nu se poate scrie ignorîndu-i persoana și asta nu numai pentru cărțile lui, ci și pentru perioada cînd a condus „Luceafărul" și cenaclul „Nicolae Labiș", creînd un adevărat curent literar și lansînd numeroși scriitori. Prin talent, autoritate profesională, dinamism literar, Eugen Barbu nu a marcat doar o epocă în literatura română postbelică, ci, mai mult decît atît, a lovit în falsele autorități literare, instaurate ca urmare a ocupației sovietice în România și, mai ales, în agenții literari ai acestei ocupații — dogmaticii, proletcultiștii, ideologii de serviciu. Apariția și manifestarea lui publică însemnau, practic, moartea lor. Este cazul lui Dan Deșliu, care se agită pe cît poate, fără a realiza că este un „mort viu", o fantomă a decedatei literaturi „roșii", realist-socialiste, comuniste, kremliniste, staliniste. Faptul că Dan Deșliu îl atacă pe Eugen Barbu cu atîta ferocitate este dovada acestei macabre supraviețuiri.

Echipa Kominternului din România n-a renunțat la puterea ei. În literatură, ea a fost serios deteriorată de Eugen Barbu. Eugen Barbu trebuia să cadă. A fost scos, în 1968, de la „Luceafărul", a fost scos, tot în 1968, din conducerea Uniunii Scriitorilor, printr-un furt de voturi urias, a fost atacat, în 1970, pentru „Princepele", operă mare a fost atacat mai apoi pentru că era redactor-șef la „Săptămîna", a fost atacat, în 1979, ca „plagiator", a fost din nou atacat, în 1989, cînd a fost scos de la „Săptămîna", pentru ca mai apoi să fie exclus, în toamna lui 1990, din Uniunea Scriitorilor.